

*Вікторія Грюкова*

*Олександр Куниця*

*(Дніпро, Україна)*

**СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ВОЛЕЙБОЛУ У  
ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

*В роботі надано аналіз анкетування студентів Дніпровського державного аграрно-економічного університету, їх готовність до занять з дисципліни «Фізичне виховання». Визначено рівень складності виконання технічних прийомів гри в волейбол на заняттях з фізичного виховання.*

***Ключові слова:** студенти, волейбол, заклади вищої освіти, «Фізичне виховання», мотивація.*

*The paper provides an analysis of the questionnaire survey of students of the Dnipro State Agrarian and Economic University, their readiness for classes in the discipline "Physical Education". The level of difficulty of performing volleyball techniques in physical education classes is determined.*

***Key words:** students, volleyball, institutions of higher education, "Physical education", motivation.*

Фізичне виховання є невід’ємною частиною системи гуманітарного виховання студентів, формування загальної та професійної культури особистості майбутнього спеціаліста, це педагогічний процес спрямований на фізичний розвиток, функціональне удосконалення організму, навчання основним життєво-важливим руховим навичкам, вмінням і зв’язаних із ним знаннями для успішної наступної професійної діяльності. Як навчальна дисципліна фізичне виховання у закладах вищої освіти (ЗВО) є актуальним для всіх студентів всіх спеціальностей. Наразі зниження рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості і здоров’я студентської молоді в Україні набули критичного характеру. Причинами незадовільного стану розвитку фізичних якостей у більшості представників студентської молоді та погіршення стану її здоров’я є суттєве зниження рухової

активності та недостатня увага до фізичного виховання в сім'ях, школах [1, с. 38]. У нинішніх умовах після тривалого карантину та початком повномасштабної війни, коли заняття з фізичного виховання найчастіше проводяться онлайн спостерігається стійке погіршення стану здоров'я студентської молоді. Виявляється загальна закономірність збільшення серцево-судинних захворювань, погіршення функціональних резервів організму, системне порушення постави, наявність різних вад опорно-рухового апарату, зниження рівня фізичної підготовленості тощо. Збереження і зміцнення здоров'я студентів сьогодні є невід'ємною складовою навчального процесу у ЗВО України [1, с. 39].

Сучасна студентська молодь живе в умовах постійного стресу, що обумовлюється великим обсягом навчального матеріалу, швидким розвитком науково-технічного прогресу, необхідністю постійно оволодівати дедалі новішою інформацією, жорсткою конкуренцією на ринку праці, інформатизацією та цифровізацією суспільства [2, с. 54].

Студенти, які приходять на заняття з фізичного виховання у ДДАЕУ мають можливість вибору видів рухової активності, вони можуть займатися баскетболом, футболом, фітнесом, займатися в тренажерному залі. Більшість зі студентів віддають перевагу заняттям з волейболу, адже серед численних видів спорту, що культивуються в закладах вищої освіти, волейбол завжди мав велику популярність серед студентської молоді. Це дієвий засіб фізичного виховання, який створює необхідні умови для гармонійного фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку й дозвілля студентів, їх самореалізації, набуття навичок здорового способу життя.

Волейбол сприяє зміцненню у студентів здоров'я і захисних сил організму, покращенню антропометричних показників, функціонального стану та м'язового апарату. Волейбол формує здоровий спосіб життя молоді, залучає її до занять фізичною культурою і спортом [3, с. 43 ].

Волейбол – це один з найбільш популярних видів спорту серед студентів в Україні. Цей спорт активно розвивається у студентському середовищі, де організуються різноманітні змагання та турніри на рівні вищих навчальних закладів та обласних чемпіонатів [4, с. 159 ].

Волейбол є одним з найпоширенішим і доступним видів спорту, який є відмінним засобом залучення молоді до систематичних занять фізичною культурою і спортом [5, с. 112 ].

Викладання дисципліни «Фізичне виховання» передбачено навчальним планом ОКР бакалавр ДДАЕУ і припускає вивчення теорії та методики волейболу з метою підготовки всебічно розвинутих, активних та здорових членів суспільства, які органічно поєднують в собі гуманістичні і загальнолюдські позитивні риси особистості, гармонію фізичного та психічного розвитку. Дисципліна «Фізичне виховання» вивчається студентами I курсу всіх спеціальностей. Навчальним планом передбачено 64 години практичних занять.

Аналіз науково-методичної літератури свідчить, що велика кількість досліджень присвячена вивченню мотивації до занять фізичним вихованням та різними видами спорту студентської молоді, у той же час, визначення причин низької мотивації студентів при опануванні необхідними навичками є ще недостатньо вивченим та актуальним питанням.

**Мета дослідження.** Визначити сучасний стан проблеми викладання дисципліни «Фізичне виховання» у ЗВО з метою підвищення якості подачі програмного матеріалу та його засвоєння студентами.

**Матеріал і методи дослідження.** В ході дослідження використовувались такі методи: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел та Інтернет ресурсів; педагогічне спостереження; анкетування; методи математичної статистики.

З метою визначення значущості дисципліни «Фізичне виховання» у студентів Дніпровського державного аграрно-економічного університету (ДДАЕУ) нами було проведено анкетування, в якому взяло участь 100 респондентів I курсу різних спеціальностей. Студентам були пояснені мета та практичне значення анкетування; окрім коротких відповідей, була надана можливість доповнювати відповіді. Дослідження проводились протягом 2023/2024 навчального року.

**Результати дослідження та їх обговорення.** Анкета була складена з десяти питань інформативного характеру. В анкетуванні взяло участь 38% студентів жіночої та 62% чоловічої статі, 95% – віком від 18 до 20 років. Результати опитування наданні в таблиці 1.

*Таблиця 1*

**Результати анкетування студентів ДДАЕУ щодо їх готовності до занять з волейболу (n=100)**

<b>Питання</b>	<b>Так (%)</b>	<b>Ні (%)</b>
«Чи знайомі Ви з волейболом?»	99	1
«Чи вивчали Ви волейбол в школі?»	85	15
«Чи здавали Ви контрольні нормативи з волейболу в школі?»	42	58

Результати анкетування показали, що на запитання: «Чи знайомі Ви з волейболом?» 99% респондентів відповіли, що «так», 85% опитуваних познайомились з волейболом в школі. На запитання «Чи вивчали ви волейбол в школі?» 15% студентів відповіли «ні», 58% респондентів ніколи не здавали контрольних нормативів з волейболу. Нажаль, 1% студентів університету були не знайомі з грою волейбол під час навчання у школі, та познайомилась з волейболом тільки під час проходження дисципліни «Фізичне виховання».

У зв'язку з цим виникає необхідність визначення шляхів та пошуку таких форм і підходів, які б сприяли підвищенню мотивації і потреб студентів ДДАЕУ в заняттях волейболом. Нами виявлено рівень складності виконання технічних прийомів студентами ДДАЕУ(табл.2).

Таблиця 2

**Показники рівня складності виконання технічних прийомів студентами ДДАЕУ (n=100)**

Технічний прийом	Дуже важко (%)	Важко (%)	Легко (%)
Передачі м'яча двома руками знизу	8	42	50
Передача м'яча двома руками зверху	13	28	59
Нападаючий удар	28	49	23
Подача м'яча	21	47	32
Прийом м'яча	16	33	51

Результати опитування свідчать, що при виконанні технічних прийомів гри волейбол виникають суттєві складності. Аналіз анкетування свідчить, що найбільша складність, 77%, виникає при виконанні нападаючого удару та 68% при виконанні подачі м'яча, що може вказувати на незнання техніки виконання технічних прийомів, та недостатній розвиток фізичних якостей опитуваних.

**Висновки.** Тривалий час занять в режимі онлайн значно збільшило кількість студентів, які мають проблеми під час занять фізичною культурою. В ході дослідження визначено причини низького рівня мотивації студентів ДДАЕУ, які заважають достатньому рівню опанування програмним матеріалом. Проаналізовано рівень складності при виконанні технічних прийомів з волейболу у студентів. Отримані результати в подальшому стануть складовою підгрунтя для наукового обґрунтування шляхів вдосконалення викладання дисципліни «Фізичне виховання» в ДДАЕУ.

**Перспективи подальших досліджень** полягають у розробці комплексів заходів щодо вдосконалення викладання дисципліни «Фізичне виховання» розділ волейбол, застосовуючи індивідуальний підхід залежно від рівня підготовленості студентів з метою підвищення мотивації до вивчення дисципліни, розширення діапазону їх знань, вмінь та навичок.

### **ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА**

1. Грибан Г. П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів: монографія. – Житомир: «Вид-во Рута», 2012. - 514 с.
2. Москаленко Наталія, Кошелева Олена, Афанасьєв Сергій, Решетилова Валерія, Самошкін Владлен Особливості мотивації до занять фізичною культурою студентів спеціальної медичної групи. Спортивний вісник Придніпров'я. Науково-практичний журнал. 2023. №3. С.53-63.
3. Раковська І.А., Мицак А.В., Мітова О.О. Шляхи підвищення ефективності викладання дисципліни теорія і методика волейболу в інституті фізичної культури і спорту. Фізична культура, спорт та здоров'я: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, (10-12 грудня). Харків: ХДАФК, 2014. С. 43-46.
4. Сироватко З.В. Формування мотивації у студентів до секційних занять з волейболу. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць. К., НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. С. 159-162.
5. Хоміцька В.М., Павлюк І.С., Гацко Є.В., Гнутова Н.П., Гарнусова В.В., Гулігас А.Г. Педагогічний підхід до навчання волейболу студентів ЗВО на заняттях з фізичного виховання. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць. К., НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2022. С.112-115.

